

ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՎԻՎ/413/1-2025

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՈՒՅԺ ԿԻՐԱՌԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ԹԻՎ ՎԻՎ/413/2025 ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՎԵՐԱՆԱՅԵԼՈՒ ԵՎ ԱՆՎԱՎԵՐ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ք. Երևան

30 դեկտեմբերի 2025թ.

Կոռուպցիայի կանխարգելման Հանձնաժողովը, կազմով՝ Մարիամ Գալստյանի (նիստը նախագահող), Արամայիս Փաշինյանի և Արմեն Մարուխյանի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով), 2025 թվականի դեկտեմբերի 30-ին վերանայելով Արամ Իշխանի Մանուկյանի կողմից «Ապրելու երկիր» կուսակցությանը (այսուհետ՝ Կուսակցություն) նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը գերազանցելու համար Հանձնաժողովի կողմից վերջինիս նկատմամբ 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ին կայացված «Վարչական տույժ կիրառելու մասին» թիվ ՎԻՎ/413/2025 որոշումը (այսուհետ՝ նաև Վերանայվող որոշում)։

ՊԱՐԶԵՑ

Լ.Վերանայվող որոշմամբ քննված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործի վարույթի նախապատմությունը

1. Հանձնաժողովը, «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 40.1-ին հոդվածով վերապահված գործառույթների շրջանակում, ինչպես նաև հիմք ընդունելով Կուսակցության 2023 և 2024 թվականների տարեկան հաշվետվությունների ստուգման արդյունքում վերհանված տվյալները, պարզել է, որ Արամ Իշխանի Մանուկյանի կողմից Կուսակցությանը կատարված նվիրատվությունների գումարները գերազանցել են «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքի (այսուհետ՝ Սահմանադրական օրենք) 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված նվիրատվությունների, անդամավճարների, մուտքի վճարների ընդհանուր սահմանաչափը: Մասնավորապես, Կուսակցության՝ 2023 թվականի տարեկան հաշվետվության ստուգմամբ պարզվել է, որ Արամ Իշխանի Մանուկյանի կողմից կատարվել է նվիրատվություն 2,700,000 ՀՀ դրամի չափով, այսինքն՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից նվիրատվության առավելագույն սահմանաչափը 200,000 ՀՀ դրամով գերազանցող նվիրատվություն:

2. 2025 թվականի հոկտեմբերի 30-ին պատշաճ ծանուցված Արամ Մանուկյանի բացակայությամբ կազմվել է վարչական իրավախախտման վերաբերյալ թիվ ՎԻՎ 489/25 արձանագրությունը՝ «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգրք) 189.20-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված առերևույթ իրավախախտման հատկանիշով:

3. 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ին Արամ Մանուկյանի ներկայացուցչի մասնակցությամբ կայացած գործի քննության արդյունքում Հանձնաժողովը կայացրել է թիվ ՎԻՎ/413/2025 որոշումը՝ «Ապրելու երկիր» կուսակցությանը Արամ Իշխանի Մանուկյանի կողմից նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը գերազանցելու համար և Արամ Իշխանի Մանուկյանի նկատմամբ կիրառվել է վարչական տույժ՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից կուսակցությանը կատարվող նվիրատվության առավելագույն չափը գերազանցող գումարի՝ 200,000 (երկու հարյուր հազար) ՀՀ դրամի չափով:

II. Որոշումը վերանայելու իրավական հիմքերը և հիմնավորումները

4.1 Սահմանադրության 73-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ անձի իրավական վիճակը բարելավող օրենքները և այլ իրավական ակտերը հետադարձ ուժ ունեն, եթե դա նախատեսված է այդ ակտերով:

4.2 «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովի գործառույթներն են՝ «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական գործունեության նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը, ներառյալ՝ կուսակցությունների ֆինանսական միջոցների աղբյուրների և ծախսերի, ինչպես նաև գույքի մասին տարեկան հաշվետվությունների (այսուհետ՝ կուսակցությունների տարեկան հաշվետվություններ) ներկայացման պահանջների պահպանման և դրանցում առկա տեղեկատվության և տվյալների արժանահավատության և ամբողջականության ստուգումը:

4.3 «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի 27-րդ կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովը ստուգում է կուսակցությունների տարեկան հաշվետվությունների ներկայացման պահանջների պահպանումը և դրանցում առկա տեղեկատվության և տվյալների արժանահավատությունն ու ամբողջականությունը:

4.4 Սահմանադրական օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական գործունեության նկատմամբ վերահսկողությունը, ներառյալ՝ կուսակցությունների տարեկան հաշվետվության ստուգումն իրականացնում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը՝ սույն օրենքով և «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքով սահմանված կարգով:

4.5 Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ կուսակցությանը տրվող նվիրատվության, ինչպես նաև անդամավճարի և մուտքի վճարի ընդհանուր չափը՝ դրամական արտահայտությամբ, մեկ տարվա ընթացքում չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հինգհարյուրհազարապատիկը, այդ թվում՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երկուհազարհինգհարյուրապատիկը:

4.6 Սահմանադրական օրենքի գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ կուսակցությանը տրվող նվիրատվության, ինչպես նաև անդամավճարի և մուտքի վճարի ընդհանուր չափը՝ դրամական արտահայտությամբ, մեկ տարվա ընթացքում չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի միլիոնապատիկը, այդ թվում՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասնազարապատիկը:

4.7 Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, կուսակցության համար սահմանված նվիրատվության, անդամավճարի կամ մուտքի վճարի սահմանված չափը գերազանցող մասը կամ նվիրատվությունն ամբողջությամբ վերադարձնել նվիրատուին, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ փոխանցել պետական բյուջե:

4.8 Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ վարչական իրավախախտումների համար պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող ակտերը հետադարձ ուժ ունեն, այսինքն՝ տարածվում են նաև այդ ակտերի հրատարակումից առաջ կատարված իրավախախտումների վրա:

4.9 Օրենսգրքի 189.20-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ նվիրատուի կողմից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը գերազանցելը՝ առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ առավելագույն չափը գերազանցող գումարի չափով:

4.10 Օրենսգրքի 244.17-րդ հոդվածի համաձայն՝ սույն օրենսգրքի 166.1-ին, 169.28-րդ, 169.31-րդ, 189.13-րդ, 189.14-րդ, 189.15-րդ, 189.16-րդ, 189.19-189.24-րդ, 206.14-րդ հոդվածներով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերը քննում և վարչական տույժեր է նշանակում Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը:

4.11 «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ

վարույթի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով, ինչպես նաև «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով՝ հաշվի առնելով սույն օրենքով սահմանված առանձնահատկությունները:

4.12 «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 26-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ Հանձնաժողովը Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ վարույթի արդյունքում ընդունում է որոշումներ, որոնք կարող են բողոքարկվել «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան՝ դատական կարգով:

4.13 «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 65-րդ հոդվածի համաձայն՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով չբողոքարկված ոչ իրավաչափ վարչական ակտը կարող է անվավեր ճանաչվել 6 ամսվա ընթացքում այն օրվանից, երբ իրավասու վարչական մարմինն իմացել է այն փաստերի մասին, որոնք վարչական ակտն անվավեր ճանաչելու հիմք կարող էին դառնալ:

4.14 «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 67-րդ հոդվածի համաձայն՝ վարչական մարմնի ընդունած վարչական ակտի վերաբերյալ բողոքի բացակայության դեպքում այդպիսի ակտ ընդունած վարչական մարմնի վերադաս վարչական մարմինը, վերահսկողության կարգով և իր նախաձեռնությամբ, իրավունք ունի վերանայել ստորադաս վարչական մարմնի ընդունած վարչական ակտը:

4.15 «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 61 -րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ անորոշ ժամկետով ընդունված գրավոր վարչական ակտը գործում է այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի փոխարինվել մեկ այլ վարչական ակտով կամ սույն օրենքով սահմանված կարգով անվավեր կամ ուժը կորցրած չի ճանաչվել, կամ օրենքով նախատեսված որևէ այլ հիմքով դրա գործողությունը չի դադարեցվել:

4.16 «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 63-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված ոչ իրավաչափ

վարչական ակտը կարող է անվավեր ճանաչվել այդ ակտն ընդունող վարչական մարմնի կամ դրա վերադաս մարմնի կողմից, ինչպես նաև դատական կարգով:

4.17 «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 64-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ պարբերության համաձայն՝ անվավեր ճանաչված ոչ իրավաչափ վարչական ակտը չի հանգեցնում իրավաբանական հետևանքների:

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով իր նախկինում կայացված որոշումները և հայտնաբերելով, որ չնայած այն հանգամանքին, որ 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ին կայացված «Վարչական տույժ կիրառելու մասին» թիվ ՎԻՎ/413/2025 գործի շրջանակներում քննվող հանգամանքներում Արամ Մանուկյանի կողմից ըստ էության դրսևորվել է այնպիսի վարքագիծ, որ պարունակում է Սահմանադրական օրենքի խախտում, այն է՝ Արամ Մանուկյանի կողմից Կուսակցությանը կատարվել է մեկ ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը 200,000 ՀՀ դրամի չափով գերազանցող նվիրատվություն, այնուամենայնիվ, առկա են տվյալ իրավախախտման համար վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մասին 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ի թիվ ՎԻՎ/413/2025 որոշումն անվավեր ճանաչելու հիմքեր: Մասնավորապես, Հանձնաժողովը պարզել է, որ չնայած այն հանգամանքին, որ Արամ Մանուկյանի վարքագիծը թիվ 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ի թիվ ՎԻՎ/413/2025 որոշման մեջ քննարկվող հանգամանքների պարագայում շարունակում է մնալ Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կանոնները խախտող, այնուամենայնիվ՝ հիշյալ իրավախախտման համար վարչական պատասխանատվության հարցը որոշելիս Օրենսգրքով առկա են դրույթներ, որոնց պարագայում Արամ Մանուկյանը չի կարող ենթարկվել վարչական պատասխանատվության:

Սույն գործով վերանայմամբ պարզված հանգամանքների նկատմամբ կիրառելի իրավական նորմերի վերլուծության արդյունքում Հանձնաժողովն արձանագրում է.

Օրենսգրքի 189.20-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դրույթը նպատակ է հետապնդում ապահովել հաշվետու տարվա ընթացքում Կուսակցության ֆինանսական միջոցների և ծախսերի, ինչպես նաև գույքի մասին հանրային հաշվետվողականությունը,

կոռուպցիոն ռիսկերից զերծ գործունեությունը, ինչպես նաև նվազեցնել **կուսակցությունների կախվածությունը մասնավոր անձանցից:**

Նշված դրույթը նպատակ է հետապնդում վերացնել կոռուպցիոն այնպիսի ռիսկեր, ինչպիսիք են, օրինակ, օրենքով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվության ներգրավումը: Այս զանցակազմի օբյեկտիվ կողմը կարող է դրսևորվել կուսակցության ղեկավար մարմնի անդամի կամ քաղաքացու ակտիվ, նախաձեռնողական գործողություններով, երբ վերջիններս ձեռնարկում են կուսակցության օգտին օրենքով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունների ներգրավումը կամ պարզապես համաձայնություն են տալիս այդպիսի առաջարկություններին:

Հարկ է ընդգծել, որ Օրենսդրի կողմից նման կարգավորումների՝ սահմանադրական օրենքով ամրագրումն ինքնանպատակ չէ և միտված է կարգավորելու կուսակցությունների մուտքերը՝ կանխելու կուսակցությունների կախվածությունը անհատներից, նպաստելու կուսակցությունների միջև ավելի հավասար պայմանների ապահովմանը, սահմանափակելու կուսակցությունների վրա անտեղի ազդեցությունը, խթանելով արդարությունը և նվազեցնելով կոռուպցիայի ռիսկը: Նման կարգավորումների պայմաններում սահմանափակվում են անհատական ներդրումները, ինչը խթանում է քաղաքական գործընթացներում լայն հասարակության ավելի մեծ ներգրավվածությունը և մասնակցությունը:

Միաժամանակ, անհատների կողմից մեծածավալ նվիրատվությունները կարող են հանգեցնել արտոնյալ վերաբերմունքի կամ քաղաքական որոշումների վրա ազդեցության ակնկալիքների, և վերը նշված նորմով մեղմվում են նման ռիսկերը՝ դրանով իսկ նպաստելով քաղաքական գործընթացների ամբողջականությանը:

Նշված նորմի նպատակն է նաև առանձին անհատների կողմից կուսակցությունների ամբողջական գործունեության ֆինանսավորումից խուսափելը, առանձին կուսակցությունների՝ մեծ կարողություններ ունեցող անհատների ակումբների վերածվելու հնարավորության բացառումը, ինչից ելնելով էլ՝ Օրենսդրի կողմից սահմանվել է անհատների նվիրատվության առավելագույն շեմի սահմանաչափ:

Խախտման հիմքով պատասխանատվություն սահմանելու հարցը որոշելու համար Հանձնաժողովը գտնում է, որ անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր գործով գնահատել՝ արդյոք տվյալ

խախտումը հանգեցրել է նորմով պաշտպանվող իրավահարաբերությունների խաթարմանը: Այս առնչությամբ էական է խախտման (արարքի) որակական կողմը:

Արարքի որակական կողմը գնահատելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել՝ արդյոք արարքը կարող է պարունակել Օրենսգրքով սահմանված արարքի հատկանիշներ և այնպիսի էական վնաս է պատճառել ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին, հասարակությանը, պետությանը, որի հիմքով սահմանված պատասխանատվությունը կդիտարկվի համաչափ:

Սույն գործով խախտման (արարքի) որակական կողմը գնահատելիս Հանձնաժողովն էական է համարում հետևյալ հանգամանքների առկայությունը.

2023 թվականի ընթացքում Արամ Մանուկյանի կողմից Կուսակցությանը փոխանցվել է ընդհանուր՝ 2,700,000 ՀՀ դրամի չափով գումար, որը գերազանցում է Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված մեկ ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը 200,000 ՀՀ դրամով:

Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը գերազանցող 200,000 ՀՀ դրամ գումարը Կուսակցության կողմից 2024 թվականի հոկտեմբերի 29-ին վերադարձվել է նվիրատուին:

Սահմանադրության 73-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի կարգավորումները վերլուծության ենթարկելով Հանձնաժողովը եզրահանգում է, որ վարչական իրավախախտման համար վարչական տույժ նշանակելու մասին 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ի որոշումը վերանայելիս Հանձնաժողովը պետք է հետադարձ ուժ տա տվյալ պահին գործող այն իրավակարգավորումներին, որոնք թեև չեն գործել ենթադրյալ զանցանքի կատարման պահին, սակայն մինչև համապատասխան գործով Օրենսգրքի 282-րդ հոդվածով նախատեսված որոշման ընդունումը մտել են ուժի մեջ և վարչական իրավախախտումների համար պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող բնույթի են:

Հետադարձության կիրառման վերաբերյալ Սահմանադրական դատարանը ՍԴՌ-1000 որոշման շրջանակներում արտահայտել է այն դիրքորոշում, որ «(...) ժամանակի մեջ իրավական ակտերի գործողության կանոնակարգումը հիմնվում է այն տրամաբանության վրա, որ

իրավական ակտերի հետադարձ ուժով գործողության մերժումն ընդհանուր կանոն է, իսկ այդ ակտերի հետադարձ ուժով գործողության հնարավորությունը՝ բացառություն ընդհանուր կանոնից: Այս մոտեցումը բխում է իրավական որոշակիության, օրենսդրության նկատմամբ լեգիտիմ ակնկալիքների, մարդու իրավունքների երաշխավորման, իրավակիրառ մարմինների կողմից կամայականությունների կանխարգելման նկատառումներից:»:

Միննույն ժամանակ, ՀՀ վճռաբեկ դատարանը արտահայտել է իրավական դիրքորոշում առ այն, որ «վճռաբեկ դատարանը ևս մեկ անգամ փաստում է, որ օրենսդիրը, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասում սահմանելով, որ վարչական իրավախախտումների համար պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող ակտերը **բոլոր դեպքերում ունեն հետադարձ ուժ**, իրացրել է անձի իրավական վիճակը բարելավող կամ պատասխանատվությունը վերացնող կամ մեղմացնող օրենքին հետադարձ ուժ տալու իր հայեցողական լիազորությունը: Հետևաբար Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքում փոփոխություն կամ լրացում նախատեսող բոլոր այն ակտերը, որոնք մեղմացնում կամ վերացնում են վարչական իրավախախտումների համար նախատեսված պատասխանատվությունը, ունեն հետադարձ ուժ՝ անկախ պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող կոնկրետ օրենքում դրան հետադարձ ուժ տալու վերաբերյալ դրույթի առկայության կամ բացակայության հանգամանքից, քանի որ այդ ակտերում դրանց հետադարձ ուժ տալու մասին դրույթ ներառելու անհրաժեշտությունը Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասում ամրագրված իրավակարգավորման պարագայում բացակայում է:» (տե՛ս, *Կարեն Սարգսյանն ընդդեմ ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության թիվ ՎԴ/6495/05/14 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 26.12.2016 թվականի որոշումը*):

Մեկ այլ որոշման շրջանակներում ՀՀ վճռաբեկ դատարանն արտահայտել է դիրքորոշում առ այն, որ «(...) - ընդհանուր կանոնի համաձայն՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտում կատարած անձը ենթակա է պատասխանատվության իրավախախտումը կատարելու ժամանակ գործող օրենքով,

- եթե մինչև Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտման համար պատասխանատվության ենթարկելու մասին որոշման

ընդունումն ուժի մեջ է մտել տվյալ իրավախախտման համար նախատեսված պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող օրենք, ապա վարչական իրավախախտում կատարած անձին պատասխանատվության ենթարկելու հարցը պետք է լուծվի պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող օրենքով՝ անկախ պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ վերացնող կոնկրետ օրենքում դրան հետադարձ ուժ տալու վերաբերյալ դրույթի առկայության կամ բացակայության հանգամանքից» (տե՛ս, *Վարչական Սարգսյանն ընդդեմ ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության թիվ ՎԴ/5366/05/14 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 22.04.2016 թվականի որոշումը*):

Բացի այդ, Վճռաբեկ դատարանը իր մեկ այլ որոշմամբ նշել է. «(...) Վերոհիշյալ իրավանորմերի համադրված վերլուծության հիման վրա Վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ (...)

- եթե վարչական պատասխանատվություն նախատեսող օրենքն ուժը կորցնում է, այսինքն՝ տվյալ վարչական իրավախախտման համար նախատեսված պատասխանատվությունը վերացվում է, ապա Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 247-րդ հոդվածի 6-րդ կետի հիման վրա վարչական **իրավախախտման վերաբերյալ գործի վարույթը չի կարող սկսվել, իսկ սկսվածը ենթակա է կարճման, եթե պատասխանատվությունը վերացնող օրենքով վերջինիս տրված է հետադարձ ուժ, (...)**

(տե՛ս «Արմենիա հյուրանոցային համալիր» ՓԲԸ-ի տնօրեն Ալեքսանդր Աբրահամյանն ընդդեմ ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի խոշոր հարկ վճարողների հարկային տեսչության թիվ ՎԴ/8645/05/11 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 04.07.2013 թվականի որոշումը):

Զարգացնելով վերոնշյալ դիրքորոշումը՝ Վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարում բացահայտել, թե որոնք են համարվում պատասխանատվությունը վերացնող, պատասխանատվությունը մեղմացնող ակտեր:

Վճռաբեկ դատարանի գնահատմամբ իրավական ակտը համարվում է պատասխանատվությունը վերացնող, եթե դրանով **իրավախախտում չի համարվում այն արարքը, որը նախկին իրավական ակտով համարվում էր իրավախախտում** (տե՛ս *Վալերի Ցականյանն ընդդեմ ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության թիվ ՎԴ/3135/05/13 վարչական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 11.28.2014 թվականի որոշումը*):

Համակարգային վերլուծության ենթարկելով վերոգրյալ իրավական կարգավորումները, Սահմանադրական և Վճռաբեկ դատարանների իրավական դիրքորոշումները՝ Հանձնաժողովը եզրահանգում է, որ սույն գործով օրենսգրքի 189.20-րդ հոդվածը ենթակա է կիրառման՝ հետադարձ ուժ տալով գործող իրավակարգավորումներին:

Օրենսգրքի 189.20-րդ հոդվածը, ըստ էության, պարունակում է բլանկետային նորմ և իրավախախտման փաստն արձանագրելու համար անհրաժեշտ է բացահայտել, թե ինչ չափով դրամական նվիրատվությունն է համարվում թույլատրելի, որից ավելի նվիրատվությունն կհանգեցնի վարչական իրավախախտման:

Մեկ ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը սահմանված է Սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով:

Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը նվազագույն աշխատավարձի երկուհազարհինգհարյուրապատիկի չափով է (2,500,000 ՀՀ դրամ):

Սահմանադրական օրենքի գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը նվազագույն աշխատավարձի տասնհազարապատիկի չափով է (10,000,000 ՀՀ դրամ):

Վերոգրյալից պարզ է դառնում, որ եթե Սահմանադրական օրենքի՝ մինչև 2025 թվականի մարտի 31-ը գործող խմբագրության 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված մեկ ֆիզիկական անձի կողմից Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափի պայմաններում Արամ Մանուկյանի կողմից կատարվել էր Օրենսգրքի 189.20-րդ հոդվածով նախատեսված վարչական իրավախախտում, քանի որ նրա կողմից կատարվել է Սահմանադրական օրենքով սահմանված չափը 200,000 ՀՀ դրամով գերազանցող նվիրատվություն, ապա Սահմանադրական օրենքի գործող խմբագրության պայմաններում, Կուսակցության՝ 2023 թվականին Արամ Մանուկյանից ստացած նվիրատվությունը չի գերազանցում սահմանված մեկ ֆիզիկական անձի կողմից կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը՝ 10,000,000 ՀՀ դրամը, ուստի՝ Արամ Մանուկյանը ներկայումս չի կարող

պատասխանատվության ենթարկվել նվիրատուի կողմից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը գերազանցող գումարի չափով:

Ամփոփելով վերոգրյալը՝ Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Արամ Իշխանի Մանուկյանի նկատմամբ որոշումը կայացվել է հաշվի չառնելով «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ին ՀՕ-506-Ն օրենքը ուժի մեջ մտնելու հանգամանքը (ուժի մեջ է մտել 2025 թվականի ապրիլի 1-ից), իսկ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից կուսակցությանը տրվող նվիրատվության առավելագույն չափը՝ 10,000,000 ՀՀ դրամը սահմանվել է հիշյալ օրենքի 6-րդ հոդվածով, ուստի հիմք ընդունելով Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի իրավակարգավորումը՝ Արամ Մանուկյանը ներկայումս չի կարող վարչական պատասխանատվության ենթարկվել Օրենսգրքի 189.20-րդ հոդվածով, իրավախախտման դեպքի բացակայության պատճառով:

Ելնելով վերոգրյալից, ղեկավարվելով «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 247-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով, 282-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով, 283-րդ հոդվածով և 293-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով՝ Հանձնաժողովը.

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

Անվավեր ճանաչել Արամ Իշխանի Մանուկյանի նկատմամբ 2025 թվականի նոյեմբերի 03-ին կայացված «Վարչական տույժ կիրառելու մասին» թիվ ՎԻՎ/413/2025 որոշումը և գործի վարույթը կարճել՝ վարչական իրավախախտման դեպքի բացակայության հիմքով:

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՈՂ՝

ՄԱՐԻԱՄ ԳԱԼՍՅԱՆ